

Her özdeyiş bir özleyişin ifadesidir.

Mehmet Akif Ersoy'dan
ÖZDEYİŞLER - ÖZLEYİŞLER

Hazırlayan: Hayati TEK
2013

GÖNÜLLERDE BİRLİK VAKFI

Yayın No: 8

Kitabın Adı

**Mehmet Akif Ersoy'dan
Özdeyişler - Özleyişler**

Hazırlayan

Hayati Tek

Basım Tarihi

2013

Kapak Tasarım ve Görsel Uygulama

Ali Çinkı

www.alicinki.com

Baskı

Önder Matbaası

Tel: 0312 418 94 10



Hacettepe Mah. Dutlu Sk. No: 21 06230 Altındağ – ANKARA

Telefon: 0 312 312 18 88 Belgegeçer: 0 312 312 22 04

www.gonullerdebirlikvakfi.org

SUNUŞ

Asım'ın Nesline Selam Olsun...

“Asım, asrımızın gelecek asırlara tahsis edilmiş bir hediyesi, bir heyecan selamıdır. Asım, bir ıstırap içinde kıvrana kıvrana can veren altıyüz senelik bir devrin, Akif’in dehasının yarattığı bir kuğu şarkısıdır...”

Süleyman Nazif

Hak yolunun unutulmaz simalarından biri olan Mehmed Akif Ersoy, kendi tahayyül ettiği “Asım”ın neslinin ilk mümeyyiz temsilcisidir. Akif, Safahat’ında millî ve manevî değerlerine sahip çıkan Asım’ın neslini tavsif ederken gelecekteki ideal Türk gencini anlatmaktadır.

İstiklal harbimizin maddî ve manevî öncülerinden biri olan Mehmed Akif, şiirleri ve vaazlarıyla yıkılmış bir devletin darmadağın olmuş insanlarına cihad ruhunu vermiş, onları hürriyet ve istiklâl ülküsü etrafında birleştirmiştir. Nasrullah Kürsüsünden “Türk Milletine Hitap” adıyla Kastamonu’da 19 Kasım 1920’de verdiği vaaz, yurdun bütün camilerinde hutbelerde okunmuştur. Daha sonra bu vaaz bastırılıp cep-hedeki askerlere dağıtılmıştır. İstanbul’un işgalinden sonra Mehmed Akif, memurluğunu ve ailesini bırakıp, millî kuvvetlere katılmak üzere Ankara’ya gitmiştir.

Mehmed Akif;

“Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Hüda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.”

mısralarında anlattığı halet-i ruhiye ile millî mücadelemizdeki yerini almıştır.

Mehmed Akif, lider olma kapasitesine sahip Türk Milleti’ni şu mısralarda anlatmaktadır:

“Bir zamanlar biz de millet, hem nasıl milletmişiz,
Gelmişiz dünyaya milliyet nedir öğretmişiz!
Kapkaranlıkken bütün afakı insaniyetin
Nur olup fışkırmışız ta sinesinden zulmetin.”

Mehmed Akif, Safahat’ında idealindeki Asım’ın özelliklerini geniş bir şekilde anlatmıştır. Asım’ı, mukaddesatın bekçisi, vatanın namusu olarak gören Akif, Çanakkale harbinde Asımların kendilerinden beklenen tarihî vazifeyi hakkıyla yerine getirdiğini vurgulamaktadır.

Onun Asım’ında iki özellik daha göze çarpar; fazilet ve marifet.

“Nevruz’a” başlıklı şiirinin son mısraında Akif, Asım’ın nesline şöyle seslenmektedir:

“Sözü sağlam, özü sağlam adam ol, ırkına çek”

Ve Akif, özet olarak Asım'ını şöyle anlatıyor:

**“Asım'ın nesli diyordum ya... Nesilmiş gerçek;
İşte çiğnetmedi namusunu, çiğnetmeyecek.”**

Rahmetli Mehmed Akif, bugün Taceddin Dergâhı'nda İstiklal Marşı'nı yazdığı yerdeki maneviyatı ile ebediyen aramızdadır. Ve onun yanı başında bir büyük dava adamı, Asım'ın neslinin mümeyiz temsilcisi merhum Muhsin Yazıcıoğlu Başkanımız ebedî istirahatgâhında yatmaktadır.

Akif, elbette sadece İstiklal Marşımızı yazmamıştır. Bu büyük şair, mütefekkir ve dava adamının Safahat'ta yer alan daha pek çok muhteşem şiiri bizler için yol gösterici olmuştur. Şiir, vaaz ve konuşmalarında kullandığı binlerce veciz ifadeden sadece bir kısmı şu an okumakta olduğunuz kitapçıkta yer almaktadır.

“Mehmet Akif'ten Özdeyişler-Özleyişler” kitapçığını hazırlayan muhterem Hayati Tek kardeşimize teşekkür ediyor, bu tür çalışmalarının devamını diliyoruz.

Dr. Hamdi Vefa Aloğlu
Gönüllerde Birlik Vakfı Genel Başkanı

ÖNSÖZ

Akif denince akla tabii olarak İstiklal Marşımız ve Çanakkale Şehitleri'ne şiiri geliyor. Bu iki muhteşem manzum eser, Türk milletinin şeref levhaları arasında yer alan Çanakkale Savaşları ve İstiklal Harbimizi tarihe mal ettikleri için ayrı bir önem taşıyorlar. Bağımsızlığımızın sembolü İstiklal Marşımızı ve hamaset şiirlerinin şahı mesabesindeki Çanakkale Şehitlerine'yi okurken gözyaşlarımıza hâkim olamıyorsak eğer, bunun nedeni, sadece şiirlerin edebî gücü değil, aynı zamanda o muhteşem satırları üreten berrak dimağın, inci inci nur damlayan gözlerin sahibinin imanı, azmi ve samimi-yetidir. O büyük şairin güçlü karakterinin ve etkili ifade gücünün zaferidir gözyaşlarımız...

Akif sadece duygulara hitap etmez. Akıl, vicdan ve dert sahipleri için sayısız mesaj vardır şiirlerinde. Baştanbaşa bir dönem şaheseri olan Safahat'taki şiirlerin kiminde millî duygular şaha kalkarken, kiminde geri kalmışlığımızın sos-yo-ekonomik sebeplerini, kimindeyse kurtuluş reçetelerini buluruz... Osman Yüksel Serdengeçti'nin şu tespiti Akif'in bu yönüne vurgu yapar: "Yalnız Akif'tir ki, veremlilerin öksürüğünden, cephelerdeki tekbir seslerine kadar, boylu boyunca bir milleti, bir cemiyeti bütün felaketleriyle birlikte kucaklamıştır."

"Edepsizlik başladığı noktada edebiyat biter" diyen Akif, kuru bir edebî başarının pespayeliğine dikkati çekerken, ahlaki her işin merkezine koyar:

*“Ahlakın izmihlali en müthiş bir izmihlal;
Ne millet kurtulur zira, ne milliye, ne istiklal.
Oyuncak sanmayın! Ahlak-i milli, ruh-u millidir;
Onun iflasi en korkunç ölümdür: Mevt-i küllidir.”*

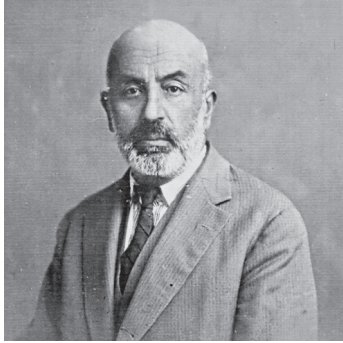
Ahlaktan sonra eğitim gelir: “Eğitim, eğitim! Bizim için başka çare yok; eğer yaşamak istersek her şeyden evvel eğitime sarılmamızdır. Dünya da eğitimle, din de eğitimle, ahret de eğitimle...”

Hürriyet olmadan eğitim olmaz Akif’e göre; hatta kimi şiipleri hürriyet manifestosu gibidir:

*“Sanıyorlar kafa kesmekle, beyin ezmekle
Hürriyet fikri ölüyor. Hey gidi şaşkın kalleşler
Daha kuvvetleniyor kanla sulanmış toprak
Ekilen gövdelerin hepsi yarın fişkiracak!”*

“Mehmet Akif’ten Özdeyişler-Özleyişler” adlı kitapçıkta, atasözü misali dilden dile dolaşan daha pek çok özdeyişine yer verdiğimiz merhum Mehmet Akif Ersoy’u doğumunun 140, vefatının 77’nci yılında şükran duyguları ve rahmetle anıyoruz. Mekânı cennet, yolu yolumuz olsun.

Hayati TEK
Ankara - 2013



MEHMET AKİF ERSOY (1873 - 1936)

1873'te İstanbul'da doğan Mehmet Akif Ersoy, ilköğrenim hayatına Fatih'teki Emir Buharî mahalle mektebinde başladı. Maarif Nezareti'ne bağlı iptidaîyi ve Fatih Merkez Rüştiyesi'ni bitirdi. Bunun yanı sıra Arapça ve İslami bilgiler alanında babası tarafından yetiştirildi. Fatih Camii'nde İran klasiklerini okutan Esad Dede'nin derslerini izledi. Mekteb-i Mülkiye'nin lise bölümünde okurken şiirle uğraştı.

1889'da girdiği Mülkiye Baytar Mektebi'ni 1893'te birincilikle bitirdi. Tarım Bakanlığı'nda 20 yıl süreyle veteriner hekim olarak çalıştı; görevi sırasında Anadolu, Rumeli ve Arabistan'da bulundu. 1906'da Halkalı Ziraat Mektebi,

1907'de Çiftçilik Makinist Mektebi'nde hocalık etti. 1908'de Darülfünun Edebiyat-ı Umumiye Müderrisliğine tayin edildi. İlk şiirleri Resimli Gazete'de yayınlandı. 1908'de II. Meşrutiyet'in ilanıyla birlikte Eşref Edip'in çıkardığı Sırat-ı Müstakim ve sonra Sebilürreşad dergilerinde yazmaya başladı. 1913'te Mısır'a iki aylık bir gezi yaptı. Dönüşte Medine'ye uğradı. Aynı yılın sonunda memuriyetten istifa etse de Halkalı Ziraat Mektebi'nde kitabet ve Darülfunun'da edebiyat dersleri vermeye devam etti.

Birinci Dünya Savaşı sırasında İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin gizli örgütü olan Teşkilât-ı Mahsusa tarafından önce Berlin'e, ardından çöl yoluyla Necid ve Lübnan'da görevlendirildi. Dönüşünde yeni kurulan Dâr-ül -Hikmetül İslâmiye adlı kuruluşun başkâtipliğine getirildi. Milli Mücadeleye verdiği destekten ötürü 1920'de bu görevinden alındı. Sebillürreşad dergisi Kastamonu'da yayımlanmaya başlayınca bu şehre giderek milli mücadeleye katkısını sürdürdü. Nasrullah Camii'nde verdiği hutbelerden biri Diyarbakır'da çoğaltılarak bütün ülkeye dağıtıldı.

Burdur mebusu sıfatıyla TBMM'ye seçildi. Meclis'in bir İstiklâl Marşı güftesi için açtığı yarışmaya katılan 724 şiirin hiçbiri beklenen başarıya ulaşamayınca maarif vekilinin isteği üzerine 17 Şubat 1921'de yazdığı İstiklal Marşı, 12 Mart'ta birinci TBMM tarafından kabul edildi.

Sakarya zaferinden sonra Mısır'da yaşamaya başladı ve 1926'dan başlayarak Camiü'l-Mısriyye'de Türk dili ve edebiyatı müderrisliği yaptı. Siroz hastalığına yakalanan Akif, hava değişimi için 1935'te Lübnan'a, 1936'da Antakya'ya birer gezi yaptı. Yurdunda ölmek isteği ile Türkiye'ye döndü ve 27 Aralık 1936'da İstanbul'da vefat etti.

İSTİKLAL MARŞI

Korkma sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma; kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl
Kahraman ırkıma bir gül, ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, haktan alan, milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın afakini sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet! dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana vadettiği günler hakkın.
Kim bilir belki yarın... belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri «toprak!» diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda, fişkıracak, toprağı sıksan şüheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da hüda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden, ilahi şudur ancak emeli,
Değmesin mabedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar - ki şahadetleri dinin temeli-
Ebedi yurdumun üstünde benim inlemeli,

O zaman vecdile bin secde eder - varsa - taşım.
Her cerihamdan, ilâhi boşanıp kanlı yaşım,
Fıskırır ruhu mücerret gibi yerden naşım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlal:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır; hakka tapan, milletimin istiklâl.

Mehmet Akif Ersoy

Mehmet Akif Ersoy'dan
ÖZDEYİŞLER - ÖZLEYİŞLER

Ruha ümitsizlik denilen o lanetli
hastalık çöktü mü artık vücutta
hareket imkânı, çalışma imkânı,
gayret gösterme imkânı kalmaz.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.516)

Milletin akıllı tanınan çocuklarını
ümitsizliğe düşüren acı, şu altında
ezildiğimiz felaketlerden çok,
o felaketlerden etkilenmemek
felaketidir.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.98)

*İslam'ın ilk devirlerindeki
Müslümanların tarihini okuyun da
bakın. Dünya, dünya olalı o kadar
müthiş bir birlik görülmüş müdür?*

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.492)

Yalnız iç hastalıkları kitapları
okumakla hekimlik edilemeyeceği
gibi, beş on sosyal eserin sayıp
döktüğü teorilerle de bir millete
rehberlik edilemez.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.99)

Konuyu zihnin dölyatağında uzun süre taşımak, düşük cenin gibi vaktinden önce meydana çıkarmaya özenmemek, iyi yazmanın en birinci şartıdır.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.140)

Hayatı gayret etmekle geçenler için
vaat olunmadık nimet, manasız bir
tevekkülle tembel yaşayanlarınsa
mahkûm olmayacağı alçaklık yoktur.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.347)

Sırası gelince hayatı değersiz
görmeyenler, şehitlere vaat edilen
ebedî safayı bulmak şöyle dursun,
yaşadıkları müddetçe, mümkün
değil, saadet yüzü göremezler.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.288)

Müslümanların erkekleri için,
şıklık adına çeyiz katırı gibi
donanmak yahut seyyar bir tuhafıye
camekânı kılığına girmek ne kadar
gülünçse; din adına, zühd adına
da, eski püskü paçavralar içine
gömülerek hem Müslümanları, hem
Müslümanlığı rezil etmek o kadar
sefil bir harekettir.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.312)

Matem ölüyü diriltmez, hayıflanmak
geçmişi geri getirmez, keder musibeti
def etmez. Selametın anahtarı
varsa yoksa iştir, hayırlı amel, İslam
aksiyonudur.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.528)

Mademki dini savunmak farzı ayındır; mademki farzı eda etmenin bağı olduğu sebepleri elde etmek farzdır; o halde düşmanlarımızın kuvvet adına neleri varsa hepsini elde etmek için çalışmak Müslüman fertlerin her birine farzı ayındır.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.460)

İslam milleti şeriatı asıl saflığıyla
muhafaza ettikçe hem dini, hem
dünyası mamurmuş; o saflığı böyle
bir sürü bidatle bulandırınca
hüsrandan hüsrana düşmüş.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.292)

İnsanların asıllara, kabilelere
ayrılması, neseplerin birbirine
karışmaması; her şahsın hüviyetinin
bilinmesi içindir; yoksa babalarla,
dedelerle övünmek için değildir.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.357)

İnsanın çalışmakla yükseltemeyeceği ancak iki mertebe vardır: Biri Allah-u Zülcelâle has olan ulûhiyet mertebesi, diğeri de Hametül-enbiyadan sonra kimseye verilmeyecek olan nübüvvet mertebesidir. Bu iki mertebeden başka hiçbir mertebe yoktur ki çalışan bir Müslüman için ona varmak mümkün olmasın.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.517)

Ey cemaat-i Müslimîn! Siz ne
Arapsınız, ne Türksünüz, ne
Arnavutsunuz, ne Kürtsünüz, ne
Lazsınız, ne Çerkezsınız! Siz ancak
bir milletin fertlerisiniz ki, o büyük
millet de İslam'dır.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.361)

Eğitim, eğitim! Bizim için başka
are yok; eğer yaşamak istersek her
şeyden evvel eğitime sarılmalıyız.
Dünya da eğitimle, din de eğitimle,
ahret de eğitimle...

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.420)

Dini taklit, dünyası taklit, adetleri taklit, kıyafeti taklit, selamı taklit, kelamı taklit, kısaca her şeyi taklit olan bir milletin fertleri de insan taklidi demektir.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.293)

Bu memleketin selameti, mutlak
çoğunluğu oluşturan Müslüman
unsurları İslam bağıyla birbirine
sımsıkı bağladıktan sonra
Müslüman olmayan kavimleri de
vatan bağı ile o çoğunluğa katmaktır.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.81)

Bizim medeni milletlerin arazisinde
bir karış toprağımız yok. Bize orada
ne ektirirler ne biçtirirler. Biz Asya'da
ekeceğiz, Asya'da biçeceğiz.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.182)

Biz Müslümanlar hak ile batılı
birbirinden ayırmak için söyleyene
değil, söylenene baktığımız; şahsı
değil, sözü tanıdığımız devirlerde
cihanın en yüksek milletiymişiz.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.243)

Birlikten ayrılan, birbirleriyle
uğraşan milletler önce cesaret,
metanet, özgüven gibi karakter
özelliklerinden uzaklaşıyor; sonra
da kuvvetine, heybetine, istiklaline
sonsuz kade kadar veda ediyor.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.321)

*Bir adam ki Müslümanların derdiyle
dertlenmez; Müslümanların
felaketinden üzüntü duymaz;
onların imdadına koşmaz; o adam
hiçbir vakit Müslüman olamaz.*

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.430)

Bir fert yahut cemaat için yaşamak,
nasıl olursa olsun yaşamak arzusu
yegâne emel sırasına geçerse; sefil,
rezil, namussuz bir hayat şanlı bir
ölüme tercih edilirse; o ferdin yahut
o cemaatin kıyamete kadar rezil
alnı esirlik, alçaklık damgasından
kurtulamaz.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.288)

Müslümanlık hiçbir ferde
başkalarının itikadını soruşturma
hakkını vermemiştir; vicdan
casusluğunu Kur'an açıkça yasaklar.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.80)

Cemaatsiz din yaşamaz. Dinsiz
cemaat belki yaşar. İslam'ın cemaate
olan ihtiyacı cemaatin İslam'a olan
ihtiyacından fazladır.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.404)

Biz zannediyoruz ki, sabır
düşkünlüğe katlanmaktır. Hâlbuki
sabır, katlanmak değil, hayatın
sıkıntılarına göğüs germektir.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.426)

Biz edebiyatın vatanı olduğuna
inananlardanız. O sebepten hiçbir
milletin edebiyatını memleketimize
mal etmek istemeyiz.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.108)

*Askerimizi yeni silahlarla donatmak
ne ise çocuklarımızın eline zamana
göre yazılmış kitaplar vermek de
aynıyla odur.*

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.91)

İçi peri masallarıyla, umacı
hikâyeleriyle harap olan bir kafa,
dışına kasket geçirmekle mamur
olmaz!

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.257)

Edepsizlik başladığı noktada
edebiyat biter.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.108)

*Her vadide kalem yürütmek,
yaratılışın pek ender yetiştirdiği deha
sahiplerinin kârıdır.*

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.155)

*Ümitsizlik tembelliğe meşruluk şekli
vermekten başka bir işe yaramaz.*

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.99)

Ümitsizliğe düşmek İslam nazarında
intiharın aynıdır.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.56)

Yükselmek için doğruluktan, iyi
niyetten ve bilgidен başka merdiven
yoktur.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.528)

Taklit yolunda meydana getirdiğimiz
edebi eserlerimiz, insanı ya miskin
yapar ya ahlaksız.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.36)

Sabrın yokluğu yahut zayıflığı kadar
büyük musibet düşünülemez.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.390)

İslam'a göre Allah'tan ümidi kesmek
haramdır. Haram da değil, küfürdür,
şirktir.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.445)

Geçmişe üzülmenin faydası yoktur.
Geçmişten yalnız ibret alınır.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.443)

*Camiler, milletin düşüncelerini
aydınlatmak için en uygun yerlerdir!*

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.173)

*Bir şair her eserinde şair olamaz;
yani insanın her yazdığı eser şair
derecesine çıkamaz.*

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.113)

Bir millet ne kadar ileri giderse
gitsin; ne kadar yükseklerle çıkarsa
çıksın; olduğu yerde durdu mu
mahvolur.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.405)

Bir millet ki bütün vücudu durur da
yalnız çenesi işler, elbette yaşayamaz.

(Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler, Vaazlar, s.405)

Zulmü alkışlayamam, zalimi asla sevemem,
Gelenin keyfi için geçmişe sövemem.
Biri ecdadına saldırdı mı, hatta boğarım...
Hiç olmazsa yanından kovarım...

Üç buçuk soysuzun ardında zağarlık yapamam,
Hele hak adına haksızlığa ölsem tapamam.

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 1093)

Zevke dalmak şöyle dursun, vaktiniz yok mateme!
Davranın, zira güünç olduk bütün âleme,
Bekleşirken gökte yüz binlerce ruh, intikam;
Yerde kalmış, cesede benzer millete durmak haram!
Kahraman atalarımızdan sizde bir kan yok mudur?
Yoksa: geleceğinizden korkultur, pek korkultur!

(Mehmet Akif Ersoy şiir Külliyyatı, s. 945)

Yumuşak başlı isem, kim dedi uysal koyunum?
Kanayan bir yara gördüm mü yanar ta ciğerim,
Onu dindirmek için kamçı yerim, çifte yerim.
Adam aldırma da geç git, diyemem, aldırırım.
Çiğnerim, çiğnenirim, hakkı tutar kaldırırım.

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 1093)

Yuların hangi ellerdeyse, artık, onlarınsın sen,
Hayvani bir tahammül, varlığından hisse istersen!
Ezilmek, inlemek, yatmak, sürünmek var ki, adettir;
Ölüm dünyada mahkûmlar için son bir saadettir.

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 1197)

Ümitsizlik öyle bataktır ki: düşersen boğulursun
Ümide sarıl sımsıkı, seyret ne olursun!
Azmiyle, ümidiyle yaşar hep yaşayanlar
Ümitsiz olanın ruhunu, vicdanını bağlar

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 787)

Sanyorlar kafa kesmekle, beyin ezmekle
Hürriyet fikri ölü. Hey gidi şaşkın kalleşler
Daha kuvvetleniyor kanla sulanmış toprak
Ekilen gövdelerin hepsi yarın fişkiracak!

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 971)

Müslümanlık nerede! Bizden geçmiş insanlık bile...
Alemi aldatmaksa maksat, aldanan yok, nafile!
Kaç hakiki Müslüman gördümse: hep mezardadır
Müslümanlık bilmem ama, galiba göklerde dir!

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 943)

Meşe halinde yaşanmaz, o zamanlar geçti;
Gelen incelmış adam devri, hemen yontulunuz.
Ama dikkatli olun: Bir kafanız yontulacak;
Sakin aldanmayın: İncelmeye gelmez kolunuz!

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 1328)

*Ne büyük söyle, ne çok söyle; yiğit işte gerek.
Lafi bol, karnı geniş soyları taklit etme,
Sözü sağlam, özü sağlam adam ol, ırkına çek.*

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 1367)

Hatırında mı doğduğun zamanlar
Sen ağlarken gülerdi âlem
Öyle bir ömür geçir ki, olsun
Ölümün sana gültüş, halka matem

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 399)

Geçmişten adam hisse kaparmış... Ne masal şey!
Beş bin senelik kıssa, yarım hisse mi verdi?
Tarihi “tekerrür” diye tarif ediyorlar;
Hiç ibret alınsaydı tekerrür mü ederdİ?

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 1316)

Eğer yürekleriniz, aynı hisle çarparsa;
Eğer o his gibi tek, bir de gayeniz varsa;
Düşer düşer yine kalkarsınız, emin olunuz...
Demek ki birliği temin edince kurtulunuz...

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 897)

Devrimci taifesinin işi yakıp yıkmaktır.
Size çılğın demeyen varsa, kuzum, ahmaktır.
Yıkmak insanlara yapmak gibi kıymet mi verir?
Onu en beceriksiz herifler de, emin ol, becerir.

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 1089)

Birbirinden farklı bu kadar kavmi
Aynı milliyetin altında tutan İslam'ı
Temelinden yıkacak zelzele ırkçılıktır
Bunu bir an bile unutmak ebedi kayıptır

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 741)

Beden haz alır, ruh zevk almaz tembellikten
Çalışmak sonra dinlenmektir ancak işi dünyanın
Eğer eğlence iş olmaz da, iş eğlence olmuşsa
Geçmiş demektir zevk içinde ömrü insanın

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 373)

Ahlakın izmihlali en müthiş bir izmihlal;
Ne millet kurtulur zira, ne millîye, ne istiklal.
Oyuncak sanmayın! Ahlak-i millî, ruh-u millîdir;
Onun iflası en korkunç ölümdür: Mevt-i küllîdir.

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 938)

“Çalış!” dedikçe şeriat, çalışmadın, durdun,
Onun hesabına birçok hurafe uydurdun!
Sonunda bir de “tevekkül” sokuşturup araya,
Zavallı dini çevirdin onunla maskaraya!

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 869)

Bir baksana: gökler uyanık, yer uyanıktır
Dünya uyanırken uyumak maskaralıktır

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 797)

*Yürüyor üstüne dinin beş on maskara, alkışlanıyor
Yeni nesil, bunu vicdan hürriyeti sanıyor!*

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 739)

*Yenilere döner, korkarım, geçmişlere hücumu:
Mazisi yıkık milletin geleceği olur mu?*

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 1223)

Yaratıcı'nın sonsuz adı var, en başı: Hak.
Ne büyük şey kul için hakkın elinden tutmak!

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 1123)

63

Vatan topraktır amma çiğnenilmekten yücelerdedir

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 395)

64

Vatan toprağı onurun ta kendisidir

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 179)

65

Tevekkül yürekte azimle arkadaş olmayagörsün
İsteklerine Allah'ın yardımını pervane görürsün

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 875)

66

Şudur cihanda benim en beğendiğim meslek
Sözün odun gibi olsun, hakikat olsun tek

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 833)

67

Şiir için gözyaşı derler; onu bilmem, yalnız,
Aczimin gözyaşlarıdır bence bütün eserlerim!

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 475)

68

Siyasetin kanı: servet, hayatı: kudrettir,
Zalim Avrupa bir hak tanır ki: kuvvettir.

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 869)

69

Sen! Ben! Desin herkes, aradan birliği kaldır,
Milletler için işte kıyamet o zamandır.

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 1209)

70

Sarıdır, indirilir en sağlam mevkiler,
İnsanın azmini durduramaz insan yapısı şeyler.

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 1135)

71

*Sahipsiz olan memleketin batması haktr
Sen sahip olursan bu vatan batmayacaktır*

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 789)

72

*Ölüler dini değil, sen de bilirsin ki bu din.
Diri doğmuş, duracak dipdiri, durdukça zemin.*

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 1123)

﴿﴾ 73 ﴿﴾

*Ne irfandır veren ahlaka yükseklik, ne vicdandır;
Fazilet hissi insanlarda Allah korkusundandır.*

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 939)

﴿﴾ 74 ﴿﴾

*Nasıl tahammül eder hür olan esaretine?
Kör olsun ağlamayan, ey vatan, felaketine! /*

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 893)

75

*Kim kazanmazsa bu dünyada bir ekmek parası
Dostunun yüzkarası, düşmanın maskarası*

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 565)

76

*Kızımın iffeti batmakta rezilin gözüne
Acırım tükürüğe billahi tükürsem yüzüne!*

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 725)

77

*İnmemiştir hele Kur'an, bunu hakkıyla bilin
Ne mezarlıkta okunmak, ne de fal bakmak için!*

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 729)

78

İmkânsıza karşı çalışarak kim zafer kazanabilir

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 295)

79

İrzümüzdir çiğnenen, evladımızdır doğranan!
Hey sıkılmaz ağlamazsan, bari gülmekten utan!

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 943)

80

Hüsrana razı olma... çalış... azmi bırakma
Kendin yanacaksan bile, evladını yakma!

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 789)

﴿ 81 ﴾

Hakkı bir zalime hatırlatmak, cihatların en şahanesi!
“En büyüktür” dedi Allah’ın tertemiz Peygamberi.

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 1125)

﴿ 82 ﴾

Gül değil, kıl bile bitmez sopa altında!

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 1037)

83

Göz yumulmakla kör olmaz, külin altında ateş
Ne kadar kalsa bunalmaz; hele bir aç, hele eş!

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 733)

84

Göster Allah'ım, bu millet kurtulur, tek mucize:
Bir “ütanmak hissi” ver gizli hazinenden bize!

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 801)

85

Girmeden ayrılık bir millete, düşman giremez
Toplu vurdukça yürekler onu top sindiremez

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 741)

86

Gelecek için bugünü feda eden insan
Haksız yere gayet büyük bir zarar eder

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 137)

87

*Geleceği karanlık görecek azmi bırakmak...
Alçak bir ölüm varsa, eminim, budur ancak.*

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Kllyatı, s. 787)

88

*Gamsız insanlara eğlence gelirmiş yaşamak,
Yüreğin hisli mi, işkencedesin, talihe bak!*

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Kllyatı, s. 1051)

﴿ 89 ﴾

*Doğrudan doğruya Kur'an'dan alıp ilhamı,
Asrın idrakine söyletmeliyiz İslam'ı.*

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 1123)

﴿ 90 ﴾

*Cesaret dini, gayret dini ancak Müslümanlıktır,
Hakiki Müslümanlık en büyük bir kahramanlıktır.*

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 953)

91

Cehennem olsa gelen, göğsümüzde söndürürüz;
Bu yol ki Hak yoludur, dönme bilmeyiz, yürürüz!

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 1001)

92

Bulunur pek çok adam savaşa koşup can verecek,
Savaşın en zorlu yanı onuru kurban etmek...

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 1131)

Bu âlem şöyle bir rüya imiş, yahut geçiciymiş...
Evet öbür dünyada anlarsın ne müthiş bir hakikatmiş!

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 949)

Biraz değişmeli artık bu eski zihniyet
“İnsana hiç yenilik sokmayın!” demek: cinnet.

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 839)

95

Bir ölümden sonra dirilişe imkân vardır elbette...
Bunun sağlanması, lâkin, nice devirleri gerektirmekte!

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 939)

96

Bilmiyorlar ki bu şiddetlerin olmaz hükmü
Göz yular önce, fakat sonra kanıksar ölümü.

(Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı, s. 721)

Evet, bütün insanlığın hakkıdır ebedilik emeli;
Fakat bu hakkı ne taştan ne leşten istemeli!

(Mehmet Akif Ersoy şir Kllyatı, s. 1267)

KAYNAKLAR

Ersoy, Mehmed Akif-; Düzyazılar, Makaleler, Tefsirler,
Vaazlar, Beyan Yayınları, İstanbul 2010.

Türinay, Necmeddin, Çavuş, Necat-; Mehmet Akif Ersoy Şiir
Külliyatı, TOBB Yayınları, Ankara 2011.

GÖNÜLLERDE BİRLİK VAKFI YÖNETİM KURULU - 2013

- Hamdi Vefa ALOĞLU (Başkan)
- Veysel TEKELİOĞLU (Başkan Vekili)
- Selahattin KARAOĞLAN (Mali İşler Sorumlusu)
- Birol DOK (Üye)
- Servet AVCI (Üye)
- Nurten CECELİ ALKAN (Üye)
- Halil İbrahim YILMAZ (Üye)
- Hayati TEK (Üye)
- Cengizhan ORAKÇI (Üye)
- Uğur GÖNÜLALAN (Üye)
- Ercan ALPAY (Üye)
- Gökhan ÖZDEMİR (Üye)
- Ferruh PARMAKSIZ (Üye)
- Doç. Dr. Emrah ŞENEL (Denetleme)



Bu kitapçık, Gönüllerde Birlik Vakfı'nın hediyesidir.